

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj.: ČŠIS-552/11-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Čelákovice, J. A. Komenského 414, okres Praha – východ
Sídlo:	J. A. Komenského 414, 250 88 Čelákovice
IČ:	00 876 275
Identifikátor:	600 052 010
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	ředitelkou školy PaedDr. Alenou Pechalovou
Zřizovatel:	Město Čelákovice
Místo inspekční činnosti:	J. A. Komenského 414, 250 88 Čelákovice
Termín inspekční činnosti:	1. – 4. březen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen školský zákon); zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu (dále ŠVP) a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost byla zaměřena na činnost základní školy, nikoli částí školní družina a školní jídelna. Hodnocení zahrnuje poslední tři školní roky. Tendence, vývoj a případné odstranění zjištěných nedostatků se vztahuje k hodnocení provedenému v r. 2001.

Aktuální stav školy

Základní škola (dále jen škola) splňuje formální podmínky (soulad údajů se skutečností ve zřizovací listině, v zápisu do školského rejstříku, způsob jmenování ředitele školy, dodržení stanovené kapacity 620 žáků – skutečný stav k 30. 9. 2010 byl 573 žáci ve 25 třídách aj.). Od poslední inspekční činnosti ČŠI zaměřené na činnost celé školy v roce 2001 (v mezidobí provedeno též tematické zjišťování „Výchova ke zdraví“) prošla škola významnými změnami. V minulosti realizovaný učební plán základní školy byl již ve všech ročnících s výjimkou pátého nahrazen vlastním školním vzdělávacím programem. Ten deklaruje sedm oblastí zaměření včetně „všeobecného a rovného vzdělání“. V materiální oblasti došlo k několika průběžným změnám ve vybavení a estetické úrovni. V r. 2003 byla zřizovatelem jmenována stávající ředitelka školy.

Počty žáků (výkony) se v posledních letech pravidelně zvyšují, naplňuje se zejména první stupeň. Mění se struktura žáků – zvýšil se vykazovaný počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále ŠVP), ti byli integrováni do běžných tříd. Zrušena byla specializovaná třída. Další významnou organizační změnou je zavedení poměrně široké škály volnočasových aktivit – rodiči placených zájmových útvarů (kroužků).

V realizaci opatření k odstranění nedostatků po uvedené činnosti v r. 2001 byla škola částečně úspěšná (viz další text).

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Veřejnost je běžnými formami informována o činnosti školy i o průběhu vzdělávání. Obsahem i formou jsou bohatým informačním zdrojem www stránky školy. Dostupnost některých zásadních dokumentů (ŠVP) dle požadavku § 5 odst. 3 školského zákona v prostorách školy byla z popudu ČŠI zajišťována v průběhu inspekce. V přijímání žáků postupuje škola, až na výjimku neúplných rozhodnutí, v souladu se zákonnými požadavky. Dokladem rovného přístupu ke vzdělávání je úspěšná práce s žáky s cizí státní příslušností a také integrace zdravotně postižených žáků s využitím pomoci asistentek. K integraci tělesně postižených žáků však škola nemá bezbariérové úpravy. Nastavené podmínky pro integraci žáků se ŠVP jsou průměrné. Zpracované individuální vzdělávací plány (IVP) škola uplatňuje, nedostatkem je jejich vyhodnocování prováděné dle sdělení pedagogů pouze v ústní podobě. To se částečně promítá i do výsledků vzdělávání těchto žáků. Na prvním stupni je 50 % žáků s IVP klasifikováno trojkou či horší známkou. Na druhém stupni je podíl neúspěšných žáků s IVP ještě vyšší – 79 % z nich je klasifikováno čtyřkou či horší známkou. Úspěšnou inovací je změna organizace odborné pomoci škole a žákům v oblastech psychologie a prevence sociálně patologických jevů – posílení poradenské role školy. Škola organizuje individuální práci s žáky s poruchami učení. Systém práce s žáky s ohroženým prospěchem však vytvořen není. Škola nemá ve ŠVP stanovena pravidla pro zařazování žáků do tříd a skupin, pro přeřazování... - porušen § 1 odst. 7 vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání...(dále jen vyhláška 48). ***Rovný přístup ke vzdělávání a poradenská činnost školy mají standardní úroveň.***

Také v důsledku spíše všeobecného zaměření ŠVP (bez užší předmětové specializace) nebyla využita zvýšená možná disponibilní dotace hodin. Modernizace vzdělávacího kurikula se projevuje ve využití projektových prvků ve více oborech. Širší nabídka volitelných předmětů je pouze v osmém ročníku, volba individuální vzdělávací cesty je tedy spíše omezená. ŠVP je postupně školou upravován (právě ve skladbě volitelných předmětů – inovace obsahu vzdělávání). Ustanovení dvou koordinátorek je opatřením po negativním zjištění ČŠI v r. 2006 a akcelerovalo tvorbu ŠVP. Jeho aktuální podoba vyžaduje několik obsahových úprav (nutné jsou vzhledem k integraci předmětů a organizaci výuky poznámky k učebnímu plánu druhého stupně; dílčí opravy vyžadují i charakteristiky několika předmětů apod.). Aktualizaci vyžadují pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a tím i obsah školního řádu. Jeho aktualizovaná podoba nebyla schválena školskou radou – § 168 odst. 1 písm. c) školského zákona. Na dobré úrovni je koncepční práce ředitelky školy, strategie a plánování vychází z množství podkladů (aktualizovaných dotazníkových aktivit, SWOT analýzy...). Nejzřetelněji se řídicí práce promítá do materiálního rozvoje školy. Stěžejní koncepční materiál *Hlavní směry činnosti ve školním roce 2010/11* však nebyl projednán s podstatným okolím (pedagogická rada, školská rada, zřizovatel).

Na záměry a potřeby školy dobře reaguje organizované, plánované a cílené další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Správně jsou stanoveny priority (např.

absolvovaná příprava na čerpání prostředků ESF, pro zavedení nového předmětu, k podpoře kurikula, cizích jazyků, environmentální výchovy aj.). Vedení školy průběžně sleduje personální rizika a přijímá opatření (včetně razantních personálních zásahů). Průměrně se daří odstraňovat školou zjištěné riziko „nedůvěra ve smysluplnost nových změn (školská reforma)“. Pomoc a podpora začínajícím a nekvalifikovaným učitelům je účelně nastavena a v současné době efektivně probíhá u třech vyučujících. V kontrolní činnosti vedení školy a monitorování výsledků vzdělávání zjistila ČŠI rizika (obdobná zjištění jako v r. 2001 – „závěry z hospitační činnosti nasvědčují o rezervách v kvalitě a účinnosti kontrolní činnosti“ či „ze zápisů pedagogické rady nevyplývá provádění analýzy výsledků kontrolní činnosti“ apod.). Tak např. ve školním roce 2009/2010 bylo vedením školy provedeno na druhém stupni pouze 10 hospitací, také jejich předmětová struktura a časové rozvržení nenaplnily žádoucí výstupy. Školou nebylo zjištěno porušení učebních osnov *matematiky* a dále ČŠI zjistila větší množství věcných i formálních nedostatků v práci učitelů (na obou stupních školy). Ve vedené dokumentaci i v úrovni plnění požadavků školské legislativy a vnitřních předpisů je větší množství pochybení (nesprávné označování tříd, neúplnost či nesprávnost údajů ve školní matrice, porušování pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků, záznamy v třídních knihách nedokládající průběh výuky, chyba v používaném úředním razítku školy, neplatné doporučení k integraci žáka, formální chyby ve vydávaných rozhodnutích a další). Obsáhlé výroční zprávy o činnosti školy jsou zpracovány v požadované struktuře, v kapitole „výsledky srovnávacích testů“ však uvádějí převážně výsledky a umístění žáků na soutěžích a předmětových olympiádách, chybí legislativou požadované údaje o výsledcích vzdělávání žáků podle cílů stanovených ŠVP (§7 odst. 1 písm. e vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví...). ***Řízení školy je celkově na běžné úrovni***, zjištěné nedostatky je možné odstranit ve stanovené lhůtě.

Pozitivní změnou je zřízení a činnost žakovského samosprávného orgánu. Ve škole převažuje celkově pozitivní pracovní atmosféra (sledována ve vyučování, doloženo i dotazováním u učitelů) – daří se tak naplňovat další z bodů zaměření ŠVP. Zřetelné byly dobré vztahy uvnitř jednotlivých tříd, postupné vytváření prosociálních postojů. Přirozená komunikace mezi žáky a učiteli většinou podporovala rozvíjení sebedůvěry a sebevědomí u žáků. Sporadicky byli žáci vybízeni k vzájemné spolupráci či pomoci, byli však vedeni k sebekázi, méně k sebehodnocení a sebereflexi. Osobnostní a sociální rozvoj žáků se ve výuce projevoval zejména v úrovni mezilidských vztahů a v komunikaci. Vnitřní prostředí školy je až na výjimky podnětné. Zohledňování žáků se ŠVP ve sledované výuce velmi záviselo na individuálních přístupech pedagogů, ve většině hodin nebyly organizovány podpurné aktivity, častější péče byla sledována na prvním stupni. Kvalitní a v praxi uskutečňovaný je minimální preventivní program školy, doplněním preventivních aktivit je schránka důvěry. Pedagogický sbor byl v této tematice proškolen. Úroveň ***sociální gramotnosti*** celkově dosahuje požadovaného stavu.

V úrovni sledovaného rozvoje ***matematické gramotnosti*** zjistila ČŠI pozitiva i negativa. Velmi dobrá je úroveň personálního zabezpečení výuky *matematiky*, podporou je v tomto školním roce zavedení volitelného předmětu *finanční gramotnost*, i když právě v této oblasti v r. 2009/2010 zjištěno porušení učebních osnov. Příslušný metodický orgán na druhém stupni vykazuje smysluplnou činnost v oblasti organizační, oproti tomu jsou vysoce formální záznamy z jeho jednání a omezená či formální je metodická a kontrolní činnost. Výuka probíhá převážně v kmenových třídách, zvláště na druhém stupni bez podnětného vybavení pro předmět. Minimální je využití počítačového vybavení školy pro efektivizaci výuky. Ve sledované výuce převažovaly frontální a z hlediska žáků pasivní postupy bez žádoucí diferenciací. Omezená kontrolní činnost vedení školy

(ve školním roce 2009/2010 na druhém stupni jediná hospitace matematiky) nezabezpečuje monitoring kvality vzdělávání. V úrovni vedených žákovských záznamů se projevuje zejména na druhém stupni malá důslednost, snížené nároky na správnost, přesnost a aktivní zpětnou vazbu. Výuka byla většinou založena na slovu, byla málo názorná, většina hodin postrádala strukturovaný závěr, vyskytly se i metodické nedostatky a věcné chyby. Málo bylo ve výuce využíváno induktivních či deduktivních postupů a diferenciací. V plánování, řízení kvality a samotném průběhu vzdělávání je rozvoj a stav matematické gramotnosti rizikový.

Přírodovědná a informační gramotnost je na běžné úrovni. Vyučující uspořádali hodiny většinou tak, že upoutali a udrželi pozornost žáků, účelně vzbuzovali zájem žáků, ve sledovaných hodinách však až na výjimky převládaly postupy s vysokým podílem práce učitele. Výklad a vysvětlení učitelé podávali jasně a formou odpovídající potřebám a úrovni žáků, obsah učiva byl přizpůsoben věku a schopnostem žáků. Výuka byla názorná. Žáci prokázali přiměřeně rozvinuté klíčové kompetence, kompetence k řešení problému byla využita ve většině sledovaných hodin. Každý ročník a všechny jeho třídy se účastní vlastního přírodovědného projektu, žáci vyvozují závěry z poznání životního prostředí a uvědomění si nezbytnosti zachování podmínek života, škola zavedla volitelný předmět *přírodovědná praktika*. Do požadované úrovně informační gramotnosti se příznivě promítají odbornost výuky a dobré materiální podmínky, výběrově využívání ICT (informačních a komunikačních technologií). Částečně se přímo ve výuce předmětu *informační a komunikační technologie* projevily didaktické a metodické nedostatky. Přírodovědná gramotnost má požadovanou úroveň.

Rozvoj **čtenářské gramotnosti** podporují různorodé aktivity a organizační opatření. Jsou jimi: posílení jazykové výuky disponibilními hodinami, zavedení volitelného dalšího cizího jazyka, volba učebních textů, účast v předmětových soutěžích, kulturní a další akce. Ve sledované výuce (nejenom jazykové) byly mezi učiteli velké rozdíly ve volbě forem a metod práce i v používání a vyžadování kultivovaného spisovného jazyka. Příprava učitelů na výuku v polovině sledovaných hodin byla promyšlená, navazovala na předchozí znalosti a dovednosti žáků. Množství informací, jejich sled a výběr byly přiměřené. Rozdílnost byla dána i v přístupu k vedení hodin (frontální výuka, otázka – jednoslovná odpověď, málo uplatňovaná práce s textem). Omezená byla nabídka nápaditých a rozmanitých činností. Kompetence sociální a personální byly rozvíjeny výběrově (práce ve skupině, utvoření týmu, schopnost sebekontroly). Kompetence komunikativní – žáci komunikovali na odpovídající úrovni, ale příliš prostoru nedostávali, resp. možností nevyužívali. Výrazné kontrasty ve vedení, efektivnosti a hodnocení hodin přetrvávaly. Při frontálním vedení hodin žáci často pracovali podle pokynů vyučujících, diskuze byla řízena a více byla dána příležitost žákům prospěchově úspěšnějším. Rozvoj čtenářské gramotnosti a její aktuální stav je na průměrné úrovni.

Partnerství školy je na velmi dobré úrovni. Dobrá spolupráce se zřizovatelem se odráží v materiálních podmínkách, podobně i činnost školské rady se pozitivně promítá do podmínek a činnosti školy. Dílčí odstranitelným nedostatkem je neúplná informovanost rodičů o průběhu vzdělávání – předměty bez klasifikace v žákovských knížkách. Přínosná je pro organizaci vzdělávání (*pracovní výchovu*) spolupráce s místním odborným učilištěm. Škola rozvíjí i mezinárodní aktivity (např. e-twinning). Nedaří se spolupráce s některými rodiči. **Partnerství školy dosahuje požadované úrovně.**

Škola sleduje úspěšnost žáků v jednotlivých etapách vzdělávání i v jednotlivých oborech a předmětech zejména prostřednictvím jednání pedagogické rady. Sledování výsledků a prospěchu žáků v jednotlivých předmětech vedení školy delegovalo na metodické

orgány, zpětnovazební a analytické zpracování není prováděno. Vedení školy testy či prověrky nezadáva. Vnější evaluační nástroje jsou využívány omezeně, ve sledovaném období započato systematické sledování a nastavena možnost ovlivňování úrovně čtenářské gramotnosti ve formě projektu „Eskalátor“. Opatření vedení školy při závažných zjištěních (úspěšnost žáků se ŠVP, úspěšnost v jednotlivých předmětech či u jednotlivých učitelů) mají jen omezenou účinnost. Jedním z nejzávažnějších školou uváděných rizik je odchod velkého množství žáků do víceletých gymnázií (jedno z nich je přímo ve stejné budově). **Hodnocení individuálních, skupinových výsledků vzdělávání žáků i školy jako celku – odstranitelná rizika.**

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Personální podmínky pro efektivní vzdělávání mají dobrou úroveň, odborným složením odpovídají zaměření ŠVP. Dílčí rizika škola vidí v kvalitním zabezpečení výuky na druhém stupni a perspektivně (nárůst počtu žáků) i na prvním stupni. Zjištění ČŠI jsou v tomto směru shodná. Dobrá je úroveň počítačové gramotnosti pedagogů – stupeň certifikovaného proškolení.

Materiální podmínky školy jsou velmi dobré, příznivá je rovněž tendence jejich zlepšování. Zdravý vývoj žáků podporuje využití bazénu. Významným zlepšením je směřované využití programu „EU Peníze školám“. Zvýšil se počet odborně vybavených učeben, dobře je vybavena a vedena školní knihovna. Účelnost a úroveň tříd je na různé úrovni (vyšší na prvním stupni). Kromě omezeně využitelného atria má škola méně relaxačních zón pro žáky. Škola je celkově podnětným prostředím.

Bezpečnost je ve škole zajišťována dobrou úrovní materiálních a organizačních podmínek. Také zmíněné posílení role prevence sociálně patologických jevů vede ke zmírnění a předcházení rizik. **Personální, materiální podmínky a organizace vzdělávání umožňují škole realizovat ŠVP. Škola je bezpečným prostředím.**

Státní finanční zdroje rostoucí v závislosti na počtech žáků (74 %) jsou doplňovány prostředky zřizovatele. Nadstandardně a pravidelně poskytuje finanční prostředky na aktivity protidrogové prevence. Významné jsou i poskytované dary. V průběhu inspekce bylo škole potvrzeno financování programu EU Peníze školám ve výši téměř 2,8 mil. Kč. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu škola použila hospodárně v souladu s účelem jejich poskytnutí. **Zdroje financování, s nimiž škola v hodnoceném období disponovala, umožnily vytvořit průměrné podmínky pro realizaci ŠVP.**

Závěry, celkové hodnocení školy

- Škola splňuje formální podmínky pro výkon veřejné služby, její činnost je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení, obsah i cíle ŠVP jsou v souladu s cíli platného školského zákona a příslušného rámcového vzdělávacího programu, ředitelka splňuje požadavky pro výkon funkce,
- trendem v rozvoji školy je modernizace obsahu vzdělávání, postupné úpravy ŠVP v závislosti na změnách ve struktuře žáků, a podmínkách školy, pro plný soulad ŠVP s příslušným rámcovým vzdělávacím programem jsou nutné jeho dílčí úpravy a doplnění, stupeň naplnění ŠVP odpovídá podmínkám školy a délce jeho realizace,

- princip trvale udržitelného rozvoje byl nejzřetelněji uplatňován v materiální oblasti,
- škola vnímá ohrožení zejména v odchodu žáků na víceletá gymnázia, jen neúplném přijetí školské reformy částí pedagogů a v obtížnosti plnit velké množství legislativních požadavků, příležitostí je nárůst počtu žáků na prvním stupni, hodnocení ČŠI je v těchto směrech identické,
- škola účelně využívá zdroje a prostředky, účinné jsou aktivity v získávání dalších zdrojů,
- pro realizaci ŠVP má škola celkově průměrné podmínky,
- škola je inovativní v alternativním zajištění poradenské činnosti a posílením role prevence sociálně patologických jevů,
- je pro žáky bezpečným prostředím, škola uplatňuje rovný přístup ke vzdělávání a na požadované úrovni rozvíjí osobnost žáků,
- ve srovnání se zjištěními a hodnoceními ČŠI od poslední inspekce obdobného zaměření jsou změny pozitivní (odstranění rizika v tvorbě ŠVP, inovace obsahu vzdělávání, materiální rozvoj...), rizika zůstávají v systematickosti a účinnosti kontrolního systému, úplnosti informování zákonných zástupců o výsledcích vzdělávání žáků a ve formálnosti práce některých metodických orgánů, zjištěná rizika jsou odstranitelná,
- novými úkoly pro vedení školy je zvýšení kontrolní a analytické činnosti ve směru zjišťování příčin neúspěšnosti žáků, stanovení a uplatňování účinných opatření a dále rozšíření vnitřní i vnější evaluace.

K odstranění nedostatků: úpravy ŠVP (doplnění poznámek k učebnímu plánu), aktualizace a doplnění školního řádu a pravidel hodnocení výsledků vzdělávání žáků, systematizaci kontroly, zajištění plnění učebních osnov, plnění požadavků školské legislativy (obsah výroční zprávy o činnosti školy, schválení školního řádu, zveřejnění ŠVP, úplnost a správnost údajů ve školní matrice...) stanoví ČŠI lhůtu.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků a zároveň v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 30 dnů od data převzetí inspekční zprávy požaduje podání písemné zprávy o odstranění zjištěných nedostatků. Zprávu zašlete na adresu: ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu ČŠI Středočeský inspektorát, Karlovo nám. 44, 280 00 Kolín.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a ve Středočeském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Kolíně 8. března 2011

(razítko)

Mgr. Karel Kumstýř, školní inspektor

Kumstýř v. r.

Bc. Dana Nulíčková, kontrolní pracovnice

Nulíčková v. r.

Mgr. Hana Hušková, školní inspektorka

Hušková v. r.

RNDr. Antonín Smrž, školní inspektor

Smrž v. r.

Mgr. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka

Zemánková v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Čelákovících dne 23. března 2011

(razítko)

PaedDr. Alena Pechalová, ředitelka školy

Pechalová v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.